

Ҳадис дарси (78-дарс). Аллоҳ Исломдан бошқа динни қабул қилмайди

14:01 / 25.03.2020 7249

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда шундай марҳамат қилади:

«Ким Исломдан бошқа динни истаса, бас, ундан бу ҳаргиз қабул қилинмас ва у охиратда зиён кўрувчилардандир», деган.

(«Оли Имрон» сураси, 85-оят).

Аллоҳ таоло Исломгача динларни маълум муддатга ва маълум миллатга юбориб келди. Шу йўл билан инсониятни аста-секин тарбия қилиб келди. Ҳар бир шариат ўз вазифасини ўтаб бўлгач, ортидан ундан мукамалроғини юбориб турди.

Ниҳоят, инсоният вояга етди, камолотга эришди. Энди вақтинчалик, маҳдуд шариатлар талабга жавоб бера олмайдиган ҳолат юзага келди. Камолга етган инсониятга баркамол дин керак эди. Бу дин инсониятнинг барча талабига жавоб бериши, эҳтиёжларини доимий равишда қондириб бориши керак эди. Аллоҳ таоло Исломни ана ўша талабларга жавоб берадиган, қиёматгача боқий қоладиган дин қилиб юборди.

Бошқа динлар аллақачон амалдан қолган эди. Биргина Масиҳий дини Исломдан олдинги дин сифатида ҳукми жорий эди. Лекин у ўзининг асл ҳолини Ийсо алайҳиссаломдан кейиноқ йўқотган эди. Ислом келиши билан у ҳам насх қилинди (амалдан қолдирилди). Буни эса Аллоҳ таолонинг Ўзи амалга оширди.

Ушбу оят билан Исломдан бошқа динни қабул қилмаслигини эълон қилди. Чунки ягона Аллоҳнинг битта ерида Унинг инсон номли битта махлуқига икки ёки бир нечта дин бўлиши мумкин эмас эди. Охирги дин, мукамал дин, боқий дин – Ислом қиёматгача ҳар бири банда эътиқод ва амал қилиши лозим бўлган дин бўлиб қолди. Бошқа динлар амалдан қолди. Уларга эргашганларнинг амали қабул қилинмайди. Бошқа динларнинг бугунги бузуқ ҳолида ҳам уларнинг охирги дин эмаслиги, кейин яна дин келиши айтилган. Улар ўша ўз китобларида келиши айтилган зотнинг Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам эканликларини, ўша ваъда қилинган дин эса Ислом эканлигини тан олмаяптилар, холос.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ وَالصَّلَاةَ كَمَا كُنْتُمْ تُبَلِّغُونَهَا وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ لِمَ تَصِفُنَّ لَهُنَّ فِي الْحَرْبِ قُلْنَ إِنَّنَا نَصِفُهُنَّ كَمَا نَرَيْنَهُنَّ عَارِفَاتٍ لِحَالِهِنَّ فِي الْحَرْبِ وَلَا نَحْنُ بِمُؤَدِّبَاتٍ لَهُنَّ فِي حَرْبِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْأَعْيُنِ السَّاجِدَاتِ وَاللَّهُ يَخْتَارُ مَا فِيهَا لِيُبَلِّغُ الْوَعْدَ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Мен одамлар билан токи улар «Лаа илааҳа иллаллоҳу, Муҳаммадур Расулуллоҳ» деб шаҳодат келтиргунларигача, намозни тўқис адо қилгунларича ва закотни берадиган бўлгунларича урушга амр қилиндим. Қачонки шуни қилсалар, мендан қонлари ва молларини сақлаган бўладилар. Магар Ислом ҳаққи ила бўлса (сақлай олмайдилар). Ҳисоблари эса Аллоҳнинг зиммасидадир», дедилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

Расули акрам соллаллоҳу алайҳи васалламнинг **«Менга амр қилинди»** деган сўзлари «Аллоҳ менга амр қилди» деган маънода айтилган, чунки у зотга Аллоҳдан бошқа амр қилувчи йўқдир.

«Одамлар» деганлари эса, кўпчилик уламоларнинг иттифоқ қилишларича, Ҳарамайн ҳудудида яшаган бутпараст мушрикларни билдиради.

Имом Насайй қилган ривоятда: «Мушриклар билан уруш қилишга амр қилиндим», дейилган. Сўнгра Қуръон ҳукми билан аҳли китоблар жизя берсалар, улар билан уруш қилинмаслиги маълум ва машҳур. Демак, бу ҳадисда «одамлар» деганда дунёдаги барча одамлар тушунилмас экан.

Дарҳақиқат, бу ҳукм Арабистон ярим оролидаги мушрикларга нисбатан қўлланилган. Улардан жизя ҳам олинмаган, улар билан сулҳ ҳам тузилмаган. Ислом ёки урушдан бирини танлаш таклиф қилинган. Тавҳид калимасини айтиб, Исломни қабул қилсалар, улардан намозни тўқис адо этиш, закот бериш ва бошқа амалларни қилиш талаб этилган. Закотни беришдан бош тортган баъзи қабилаларга Абу Бакр Сиддиқ даврларида уруш ҳам эълон қилинган.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳадиси шарифнинг давомида: **«Қачонки шуни қилсалар, мендан қонлари ва молларини сақлаган бўладилар»**, дедилар.

Яъни қачонки шаҳодат келтириб, намоз ўқиб, закот берсалар, улар мўмин-мусулмон бўладилар, уларнинг қонини тўқиш, молини ўлжа қилиб олиш ҳаром бўлиб қолади, дейилмоқда.

«Магар Ислом ҳаққи ила бўлса (сақлай олмайдилар)», деганлари Исломда диний ҳақ сифатида ҳукм қилинган масалаларда қонлари ва моллари сақланмайди, деганларидир.

«Ҳисоблари эса Аллоҳнинг зиммасидадир» деганлари «Мен сиртига, зоҳирига қараб, яъни тавҳид калимасини айтишига, намоз ўқишига, рўза тутишига қараб ҳукм ва муомала қилавераман. Ичида нима бор бўлса, ҳисоб-китобни Аллоҳнинг Ўзи қилади», деганларидир.

Бу ҳадиси шарифдан келиб чиқадиган ҳукм ва фойдалар ҳақида уламоларимиз кўп нарсани айтганлар, шулардан баъзиларини келтирамиз:

1. Ким мусулмонликни изҳор қилиб, дийн арконларини бажарса, унга тегилмайди.

2. Бировнинг мусулмон эканлиги ҳақида ҳукм қилиш учун у шаҳодат калимасини айтиши шарт. Агар шаҳодат калимасини айтмаса, мусулмон деб ҳукм қилинмайди.

3. Ислоннинг зоҳирий амалларини қилиб юрган одамлар мусулмон ҳукмида ҳисобланадилар.

4. Шаҳодат аҳли бўлган одамларни, яъни шаҳодат калимасини айтиб юрганларни кофир деб бўлмайди.

5. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳам, халифалар ҳам зоҳирга қараб ҳукм қилганлар. Одамларнинг ичида нима борлигини фақат Аллоҳгина билади.

6. Бир киши шаҳодат келтириб, намоз ўқиб, закот бериб, ўз жони ва моли дахлсизлигини таъминлаган бўлса ҳам, бирор жинояти учун ислоний жазога тортилиши мумкин. Масалан, мусулмон одам қасддан одам ўлдирса, қасос олиш учун унинг ўзи ҳам ўлдирилади.

Демак, Аллоҳ Ислондан бошқа динни қабул қилмайди. Ислонни эса ушбу ҳадисда келтирилган шартлар бажарилгандагина қабул қилади. Бир киши унинг исми мусулмонча бўлгани учунгина мусулмон деб қабул қилинмайди. Ота-бобоси мусулмон бўлиб ўтгани учун ҳам мусулмон деб қабул қилинмайди. Балки ҳар бир вояга етган одам шаҳодат калимасини нутқ қилиши, Ислон ақийдасини жазм ила дилида тасдиқ қилиши билан, намоз, закотга ўхшаш фарзу вожиб амалларни адо этиши билан мусулмон шахс сифатида қабул қилинади.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобидан